

Protokoll

Leidandmed	EAA.2827.1.5
Kaader	87,88,89
Daatum	15.04.1885
Protokoll number	XVII,23
Protokoll teema	8. Varavastased kuriteod; 14. Suhted kõrgemate kohtutega. Kriminaalasjade algatamine.
Märkused	Suurema kohtu antud. Mäewli kui Mäevli.

Kohtumehed			
Eesnimi	Perekonnanimi	Täisnimi	Roll
H	Pisa		Peakohtumees
W	Poola		Abikohtumees
W	Mölder		Abikohtumees
Gustav	Bransfeld	Gustav Bransfeld	Kirjutaja

Koos olid, Tallitaja: H. Pisa, abimehed: W. Mölder ja W. Poola kohtupäeva pidamas.

Mats Männamaa Suuremõisa walla mees, Mäewli külast, Wene õiget usku, astus ette ja kaebab, et eile õhtu hilja, 14m Aprilil olnud tema Kärdla Mäe kõrtsus. Kui ta ärasõitnud, istnud Kärdla wabriku mehed Gustav Pisa ja Peeter Takking (kes kurtumm on) ka tema wankri peale ja palunud ennast wabriku juure sõita, lubanud temale maksta ja ka weel pudel õlut osta. Tema sõitnud neid wabriku juure. Wabriku õues seisnud naad, Gustav Pisa käinud kord ära, tulnd jälle peale ja sõitnud edasi kunni Kärdla mõisa põllale. Ohjad olnd ikka G. Pisa käes. Seal öölnd G. Pisa: Nüüd oled õige tee peal ja wõid koju sõita. G. Pisa ja P. Takking läind wankrilt maha, hakkanud aga warsi temase kinni ja tahtnud wägise tema raha kotti kätte saada. Et tema wasto pannud ja seda ei saanud, wõtnud ta heina kesli ära. Tema jätnud selle nende kätte ja sõitnud edasi, kunni Prähla metsa. Umbes werst maad. Seal naad olnud jälle tee peal ees. P. Takking seisnud hobuse ees, et hobu seisma jäänud. G. Pisa tõmbanud teda wankri peal seljali, pidanud teda kinni ja P. Takking tulnd ja wõtnud tema raha westi taskust ära tukkis kotti ja rätikuga kus sees raha olnd. Koti sees olnd temal 1 rub. 50 Cop. ja rätiku sees 1 Rub. - Raha 15 Copikased, teised 20 Copikased klubi rahad. - Pealeselle wedanud hobune wankri kraawi. G. Pisa ja P. Takking wedanud ka weel wankri kraawist wälja ja läinud siis oma teed.

Gustav Pisa, Kärdla wabrikumees, Pilleti soldat, Lutheruse usku, astus ette ja sai see asi tall ette pandud, rääkis wälja, et tema, Peeter Takking ja Peeter Karjamaa Kärdla Mae kõrtsust Mats Männamaa wankril ära sõitnud kunni wabriku juure. P. Karjamaa siin maha jäänud ja koju läind, nemad sõitnd weel edasi kunni mõisa põllale, sealt tulnud nemad ära ja M. Männamaa soitud koju poole. Muud ei tea tema ühtegi rääkida. Tema olnud ka kaunis joobnud ja ei tea kuidas see tulnud, et ta tema wankri peale saanud.

Peeter Takking, Kurt-tumm, Kärdla wabriku mees, Lutheruse usku, astus ette. Johannes Tõu, Kärdla wabriku mees sai ka ettekutstud, wahelrääkijaks, sest et tema kõigeparem, näitmise läbi P. Takkingiga rääkida wõib. Sai see asi ette pandud, räägib P. Takking, et tema üksi jala kõrtsust ära tulnud ja ühtegi sest asjast ei tea. Kõrtsus on tema kord M. Männamaa näinud.

Peeter Karjamaa, wabriku mees, astus ette ja räägib wälja, et tema, G. Pisa ja P. Takking eile õhtu M. Männamaa wankri peal Mäekõrtsust ära sõitnud, wabriku õuest läbi, Joh. Waldmanni õllepoodi poole. Tee peal, siin pool õllepoodi on wanker ümber läinud, et G. Pisa wäga kibedast sõitnud, ja nemad kõik maha kukkud. Seal on G. Pisa oma piipu järel otsinud, katsund ka M. Männamaa taskud läbi. Tema läinud sealt oma koju. Teised jäänud senna. Mis pärast sündinud, ei tea tema. Joobnud on nemad kõik olnud, tema ise, kui ka tõised.

Tunnistaja Mare Karjamaa, Johanni naene, siit wabrikust, astus ette ja tunnistab, et tema eile õhtu hilja üle põllu tulnd, esite tulnd ta wastu üks mees hobusega, seejärel jala G. Pisa ja P. Takking. Ta waatnud ümber ja näinud et G. Pisa P. Takkinale käega Prähla metsa poole näitnud, ja naad pannud ka üle põllu Prähla metsa poole minema.

Peeter Takking, Peeter Karjamaa ja Mare Karjamaa suud suud wasto, räägib ometi Peeter Takking wälja, et tema nende kaasas olnud. Et Põllal G. Pisa M. Männamaaga rabelenud, tema pealt waatnud. G. Pisa teda seltsi kutsund ja nemad Prähla metsa M. Männamaale wasto läinud. Et G. Pisa seal M. Männamaa wankri peal seljali tõmbanud. Et wanker kraawi läinud ja nemad wankri kraawist wälja tõstnud. Kas G. Pisa M. Männamaa taskust raha wõtnud, ei tea tema.

Mats Männamaa, Gustav Pisa ja P. Takking suud suud wasto. Mats Männamaa jääb kindlaks, et Gustav Pisa teda seljali tõmbanud ja P. Takking taskust raha ära wõtnud. P. Takking jääb kindlaks et tema mitte raha pole wõtnud waid muidu juures seisnud. G. Pisa waidleb esite wasto, et tema koguni Prähla metsas pole olnud. Wiimaks tunnistab, et tema usub et ta seal olnud ja et see nõnda õige on kui M. Männamaa tunistab, aga tema olnud nii joobnud et ei tea, mikspärast ta M. Männamaale tee peale wasta läind. Seda teab tema aga selgest et tema raha ei ole mitte wõtnud. P. Takking on aga tema wasto rääkind, et M. Männamaa waletab, nii palju pole seda raha olnud. Kui tema küsinud, palju siis oli, öölnud ta, et ta seda ei tea. P. Takking aga üteb, et tema midagi sest rahast G. Pisaga pole rääkinud, ei teagi sellest, ega ole seda wõtnud; ei ole temal ka raha sugugi. 6 Cop. on temal olnud, selle eest on ta kõrtsus täna homiku wiina wõtnud. Ta taskust sai aga leitud raha 33 Cop.

P. Takking ütleb, et ta seda ise kingisepa töö eest saanud oma õe Lena käest, Ka ühe Kõpu tüdruku käest ja õe Anna käest. Muist on tema wiina eest ära kulutanud ja seda hoidnud. Õde Lena ei ole talle raha annud. Mis ta teiste käest kingisepa töö eest saanud, peab ta tema wanemate arwamise järel juba ammugi wiina eest

olema ära kulutanud. P. Takking jääb aga kindlaks, et tema need mõned kopikad omal on hoidnud, et tahtnud oma saapadele pooled tallad osta.

See kohtuasi saab kõrgest auustatud Saare Läänemaa Hakenrichtri herrale otsuse tegemiseks alandlikult ettepanud.

Pealeselle on Gustav Pisa ja Peter Takking juba enne warguse pärast mittu kord kohtu all olnud ja trahwitud saanud.

Gustav Pisa on Prot. XXV ja 33 al 1884 a. Uuri warguse pärast praegu weel Suurema kohtu all. Siit kogukonna kohtu poolt on ta warguse pärast trahwitud saanud, Prot. V ja 8 all 1884 ja Protokoll XX ja 39 all 1882, ja kõrtsutüli pärast Prot. XXIV ja 52 all 1882. Ja 1881 a. sai teda wangiwiisil seia toodud.

P. Takking on warguse pärast siin kogukonna kohtu poolt trahwitud saanud 1, Prt. XXIII ja 51 all 2, Prt. IX ja 11 all 1874, 3, Prt XI ja 19 all 1875. 4, 1882 ja Prot XI ja 24 all 1880 ja (1882) 5, Prot. V ja 8 al 1882 a. warguse pärast Hakenrichtri kohtu poolt ihunuhtlust saanud.

Kärdla Mäe kõrtsmiku ütlemise järel on G. Pisa kui P. Takking seesugused, kes sagedast kui mahti saawad, teiste taskudest püüdwad raha wõtta. Tema on seda ise näind.

Seega sai kohtupääw lõpetud.